FANZINE

spurt

het snelste stripfanzine

nr 3 fl 2,95

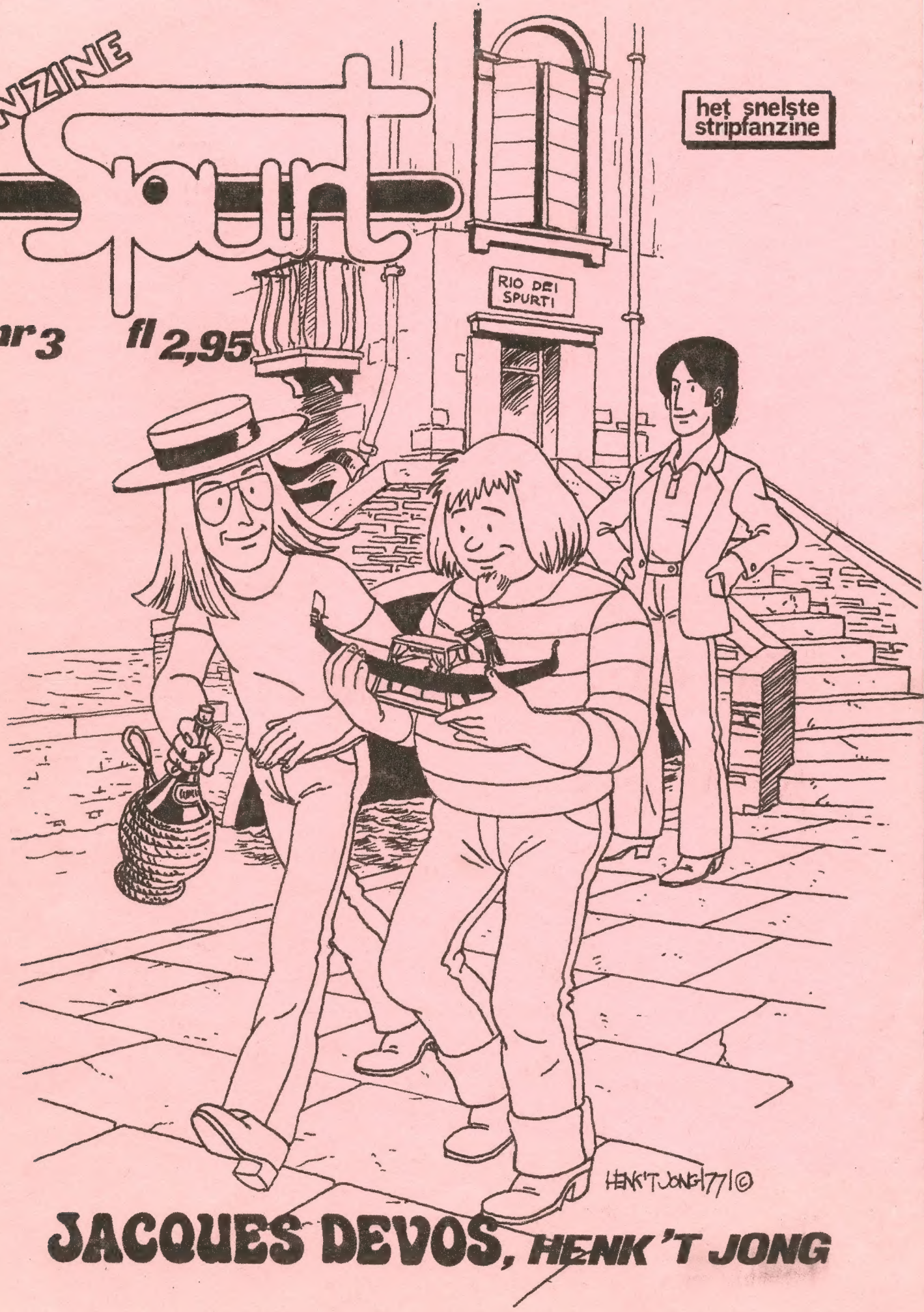

JACQUES DEVOS, HENK 'T JONG

IE...VAN DE REDAKTIE...VA

nr 3 Spurt

-Jacques Devos is volgens velen maar een tekenaar van het tweede garnituur. Tja, er zijn nog mensen die niet verder kijken dan hun Robbedoes en/of Stripschrift dik is. Dominic vd Boogerd (wie is dat toch?) bewijst in zijn interview het tegengestelde...

-de strip Willem Peper draait nu al ruim een jaar in de EPPO, een bekend stripblad ter lande. Geen enkel zag er blijkbaar heil in iets nuttigs over deze strip te schrijven. In uw teergeliefde Spurt dan toch eindelijk een artikel over Henk 't Jong en zijn creaties.

-onlangs is er in Rotterdam een Kuifjetentoonstelling georganiseerd (nee mevrouw, geen applaus, 't kwam niet van het Schap...). Domo vd Boogerd sprak in een kort artikeltje zijn lof over de organisatoren uit...

-De cover van dit nummer werd speciaal voor ons door Henk 't Jong getekend, waarvoor uiteraard onze hartelijke dank...

HOI,

niet verwacht hè, toch nog een derde nummer. Dat is wel te danken aan de geweldige respons op het tweede nummer, dank, dank dat geeft de burger weer moed.

Dit nummer is in oplage 200 gedrukt, dus.... Nee, mevrouw, we worden niet goedkoper, wel dikker

Nu over dit nummer: weer boordevol aktuele informatie en nieuws. Jacques Devos, die waren de heren stripfanzines lekker vergeten. Ook hebben we nog Henk't Jong met zijn Willem Peper. Enkele kortere artikels maken dit nummer ook al weer vol. Auf wiedersehen,

John Spijker

colofon

redaktie: John Spijker en Wim Sohl
adres: Hofland 114, Mijdrecht 2588
tel. 02979-3303
medewerkers: Jacques Devos, Martin Lodewijk, Henk Kuypers, Henk 't Jong, Kuifje-Nederland, Dupuis, Dominic van den Boogerd
abonnementen: f 10,-- voor 4 nummers
giro 3475615 tnv J. Spijker
Mijdrecht 2588
losse nummers: f 2,95, incl. porto
oude nummers: nr 0 uitverkocht
nr 1 f 1,-- incl. porto
nr 2 f 2,95 incl. porto
(haast u!)
advertenties en nieuws: Wim Sohl
Midrethstraat 1-a
Mijdrecht 2588
tel. 02979-5175
advertentie-tarieven: 1 pagina f 20,--
½ pagina f 10,--
enzovoort...

copyright: Spurt '77. Overname van artikelen slechts toegestaan met toestemming van de redaktie.

verantwoording van de artikelen ligt bij de auteurs.

-door: Dominic vd Boogerd.

JACQUES DEVOS

«IK LACH ALS IK TEKEN»

OF: is devos geniaal?

Het is al weer lang geleden dat ik op bezoek was bij de Brusselse striptekenaar Jacques Devos (wiens werk nu hoe langer hoe meer waardering krijgt), maar het was werkelijk onvergetelijk. Devos woont in een oude wijk van Brussel, in een sombere straat zonder tuintjes. Het weer was miserabel (het miezelde) en je humeur werd er dan ook niet beter op. Wat een verschil als je eenmaal in Devos' werkkamer staat!!! 't Lijkt als twee druppels water op het kantoor van Guust. Een kollektie poppen en speelgoed (zelf gemaakt), allerlei knutselarijen, zeldzame stripboeken slingeren in het rond. Schetsen, wapens en potloden, Dinky Toys en Guust Flaterpoppetjes, bijna alle Spirou's: werkelijk geen atelier van een huis- tuin- en keukenstripmaker. Devos, een grote, vriendelijke man, die zich in rap Brussels verstaanbaar maakt, demonstreert enkele van zijn verbazend knappe, mechanische spaarpotten. Een frank op een doodskist, de kist schuift open, een skelet grijpt het muntje en verdwijnt weer. 'Dankoewel', kraait Devos erbij. Hij toont me nog wat exemplaren van zijn verbazingwekkende wapenkollektie en wat zelfgemaakte modellen van wapens.

Ik sta perplex. Een malloot in zijn tweede jeugd, een genie? Nog wat verbaasd zet ik me met Devos in de woonkamer, die ook alweer behangen en ver-

Qui ne se souvient de la

« SAXONETTE »

Spécialiste du moteur SACHS depuis 23 ans

C. DEVOS

expose dans ses nouveaux magasins

Le nouveau SACHS 1951...

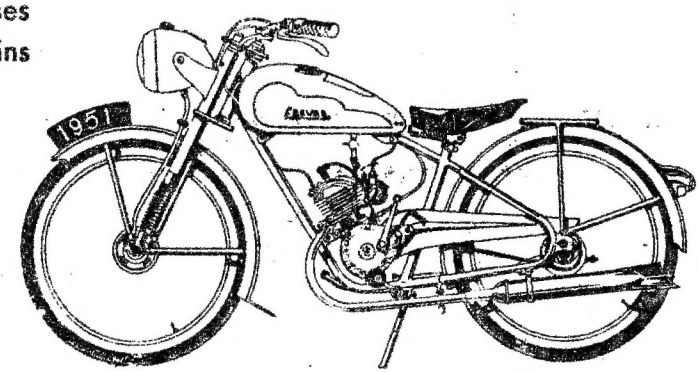

...à KICK - STARTER et... innovation sensationnelle, **SELECTEUR au PIED**

59 et 68, rue des Tanneurs - Bruxelles-Midi - Téléph. 12.61.05

RIEN QUE DES PIECES DE RECHANGE D'ORIGINE

-een advertentie van C. Devos, fietsenmaker, zoon Jacques Devos. Werkte een tijd lang bij zijn vader, die één der eerste Brusselnaren was met een bromfiets.

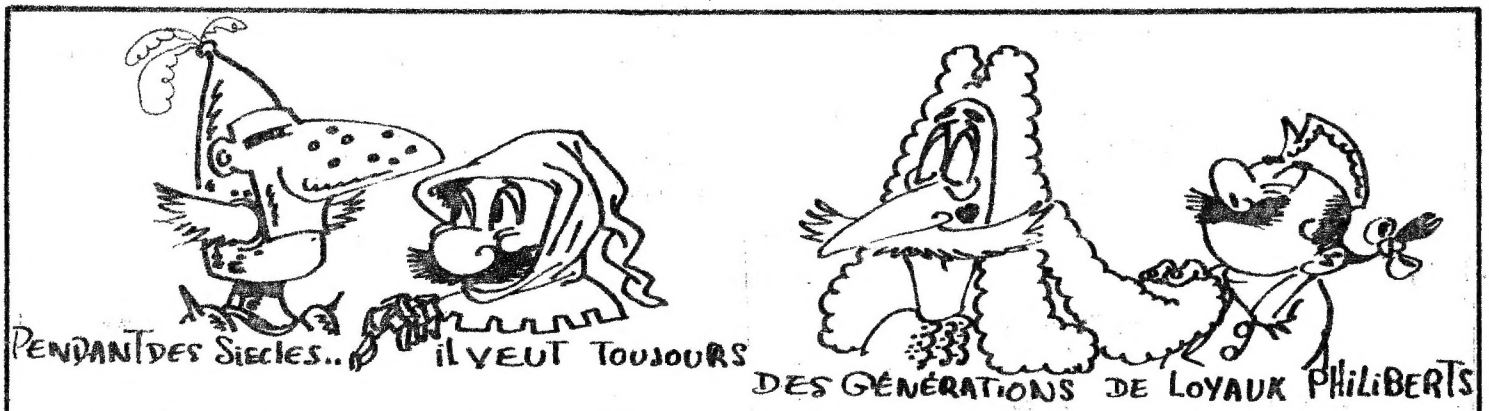

-zeer oude, nooit eerder gepubliceerde, tekeningen uit Devos' eerste strip, waarmee hij zich bij Dupuis introduceerde.

sierd is met wapens en poppen en marionetten. De knop van de cassetterecorder wordt ingedrukt, het gesprek kan beginnen...

-Devos: Eigenlijk was ik een fietsenmaker en bromfietsreparateur, maar ik had meer zin om te tekenen. Dupuis was toen de enigste uitgeverij die, oa. door die miniboekjes, met beginnende striptekenaars in zee wilde gaan. Mijn tekeningen waren toen nog niet je-dat, dus moest ik eerst maar n's wat scenario's gaan maken.

Dat formaat van die miniboekjes was erg praktisch, want als beginnend tekenaar wil je meestal tevéél op zo'n plaatje zetten; dit kleine formaat dwong je duidelijk en overzichtelijk te tekenen. Ook de 'gags' waren erg belangrijk.

Ik heb zo'n veertig miniboekjes gemaakt, oa. van O-O, Super Herman en Geniale Olivier.

--Hoe kwam u op het idee van Geniale Olivier?

-Devos: Als je klein bent, wil je altijd graag machientjes die het huiswerk voor je opknappen. Dat wilde ik vroeger ook en dat is wel blijven hangen. Zo is het ontstaan...

Olivier is de uitvinder, hij vindt alsmaar dingen uit, máár... hij moet naar school en daar houdt-ie niet van. Hij spijbelt dan ook voortdurend, een 'carotte-trekker' noemen we dat in Brussel, haha, en hij vindt machientjes uit die het werk voor hem opknappen.

Hij heeft een vriendje (wat normaal is: wie naar school gaat heeft een vriend), maar hij is eigenlijk meer publiek. Aan hem verklaart Olivier alles, en zodoende aan het lezerspubliek.

Oliviers vader is er ook nog, maar die is eigenlijk niet van belang; ik kon 'm vroeger wel 's gebruiken voor 'n gag in die mini-boekjes, maar nu heb ik hem niet meer zo nodig.

Oliviers onderwijzer is veel belangrijker. Hij is de 'stijve nek' (ook Brussels-DvdB) en Olivier stoort zich niet aan hem. Ze hebben vaak woorden, maar ze zijn geen echte vijanden, het is alleen maar amusant. Het is een beetje wat ik vroeger zelf meemaakte.

--Is dat misschien de reden voor het succes bij een ouder lezerspubliek?

-Devos: Inderdaad, de strip doet het goed bij de jeugd, maar ook bij de mensen van 30, 40 jaar. Ik vroeg zo iemand 'ns waarom hij dit en dat nou zo leuk vond en hij antwoordde dat hij vroeger, toen -ie op school zat, ook zo'n onderwijzer had. Iedereen herkent zich er wel in en daarom lezen ze het graag. Iedereen heeft toch op school gezeten, niet?

--U knutselt zelf ook?

-Devos: Ja, ik heb nogal wat ideeën en dat zet ik dan in elkaar. Wat Olivier echter knutselt, valt nooit te verklaren. Geen mens weet hoe die dingen werken, haha!

Devos pakt een zelfgemaakte colt van karton, die amper te onderscheiden is van het orgineel. Het is bekend dat Devos in de jaren 1955-1957 tegen lage prijzen modellen maakte van historische figuren (voor verzamelaars), waarmee hij zich een grote reputatie wist op te bouwen.

--Heeft u nog andere strips behalve Geniale Olivier gemaakt?

-Devos: O ja, van alles en nog wat. Dit bijvoorbeeld (Devos pakt een album van Pancho, ook in Nederland verschenen, Dv dB). Dat heb ik in..eh.. 1972 geschreven samen met Hubuc. Mike heeft het getekend.

--Waarom twee tekstschrijvers?

-Devos: Ik maakte in die tijd zelf poppenfilms, met eigengemaakte poppenfilms, met eigengemaakte poppen, gewoon voor mezelf. Ook experimenteerde ik wat met tekenfilmpjes. In ieder geval werd het verhaal wat ik voor Mike schreef, veel te

HEUREUSEMENT POUR LUI, M. RECTITUDE ALLIAIT À L'OPPORTUNITÉ UN SENS DE L'HUMOUR TRÈS AFFÛTÉ.
BRAVO, GÉNIAL OLIVIER! CE FESTIVAL D'ÉLECTRONIQUE MINIATURISÉ ÉTAIT UN CHEF-D'ŒUVRE DU GENRE. C'EST INCONTESTABLE!

-eerste konfrontatie tussen Geniale Olivier en zijn onderwijzer.

filmisch en mijn vriend Hubuc stelde toen voor om het samen te gaan doen. (Achteraf gezien zijn de scenario's voor Pancho nog steeds beter geschikt voor tekenfilm dan voor de strip; onsamenhangend , humoristisch, fragmentarisch verhaal waarin steeds geprobeerd wordt hetzelfde te bereiken-alweer DvdB) We hebben wat verhalen gemaakt, maar Huhuc overleed toen plotseling, Mike wilde bij Kuifje gaan werken; en zo is de reeks gestopt.

We hebben er nog wat tekenfilmpjes van gemaakt, maar dat is eigenlijk nooit wat geworden. Ik vond het niet zo erg, want het was juist rond die tijd dat Uitgeverij Casterman mij vroeg een 'James Bond comic' te maken. Dat was die tijd, dat er zo'n enorme James Bondrage opkwam, door die films en zo. Ik ben toen 'Steve Pops' gaan maken en Casterman heeft er twee albums van uitgegeven. Er is een Spaanse vertaling gepubliceerd, maar geen Hollandse.

--Is Steve Pops een tweede James Bond?
-Devos: Hij is jaloers op James Bond; hij rijdt in mooie wagens en Pops wil dat ook. Hij heeft zo'n wagen met allerlei mitrailleurs, haha!
(Ik blader nu met Devos een Pops-album door...)

--Is Steve niet de held en stommeling in één persoon?
-Devos: Precies, door zijn eigen stommiteiten brengt hij het verhaal tot een goed eind. Hier bijvoorbeeld, zoekt Steve naar een microfilm die in een kapsule zit, maar zonder het te weten heeft hij het hele avontuur de kapsule in z'n tandvulling.
(In razendsnel Brussels vertelt Devos het hele verhaal en lacht zich daarbij een breuk, alsof-ie het voor het eerst leest)

--Het is nogal een lollige strip, hé?
-Devos: Ja hoor, ik houdt er wel van...

--Waarom bent u er dan mee gestopt?
-Devos: Het liep niet zo goed. Dat kwam voornamelijk doordat het formaat zo klein was. De boekhandelaar houdt daar niet zo van, moeilijk uit te stallen enzo...

--Het is wel sprekend James Bond, vreemde uitvindingen, dr. Yes...
-Devos: Hahaha, ja, 't is net James Bond. Ik heb alle films gezien. Dit boek is hoofdzakelijk geïnspireerd op de film 'Operation Eclair' of 'Opération Tonneme', zoals die ook wel wordt genoemd. Eigenlijk heet-ie 'Thunderball'. In Vlaanderen vertaalden ze het met 'Operatie Snottebal', haha. Ja, die oude Bondfilms, met Sean Connery mag ik wel. Die

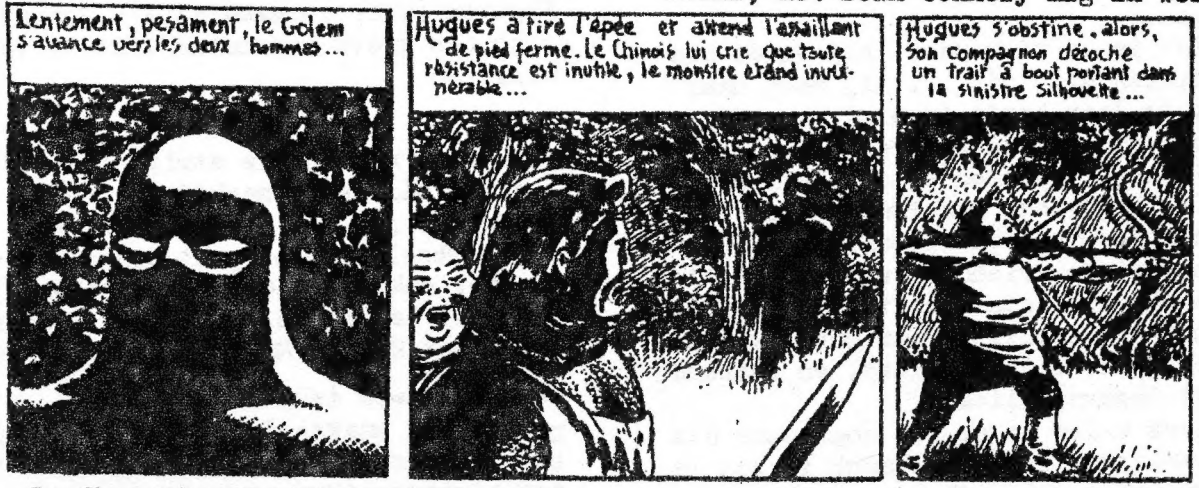
Lentement, pesamment, le Golem s'avance vers les deux hommes...
Hugues a tiré l'épée et attend l'assaillant de pied ferme. Le Chinois lui crie que toute résistance est inutile, le monstre étant invulnérable...
Hugues s'obstine, alors, son compagnon décoche un trait à bout portant dans la sinistre silhouette...

-Le Chevalier Maudit, een oude, realistische avonturenstrip van Devos (vol magie, fantasy, horror etc.). Eerder verschenen in 'Tip-Top' no. 1. De strip telde 15 pagina's en had veel gewaagde zwart-wit effecten.

-Steve Pops.

nieuwe met Roger Moore niet zo!'

Uit diezelfde tijd stamt Devos' strip 'Sebastopol', die in 1963 na een brainstorm met Huhuc ontstond, ook onder invloed van de James Bond-rage. Hubuc en Devos wilden aanvankelijk geen spion, dat zou teveel politieke verhandelingen in het verhaal te weeg brengen. Er werd besloten de strip te situeren in de tijd der rinkelende uniformen, eerste auto's en telefoons en belachelijke pruiken. Er werd een dummy van twee pagina's gemaakt, aan Spirou voorgelegd en geaccepteerd.

De vrienden zetten zich aan de tekentafel: Hubuc schrijft en schetst, Devos tekent. Het werd een geheim-agenten verhaal, zich afspelende in het gefantaseerde staatje Boursoulavië. Beide tekenaars leverden hun bijdrage aan de 'cast'. Hubuc bedenkt kolonel-baron Himmerschnaps, minister van oorlog, altijd bereid zijn land op offensieve manier te verdedigen. Devos kreëert graaf Rodolph de Meekenhaus, de man met de 1001 gezichten, de satanische assistent van Fraulein Z (een soort Mata-Hari avant-la lettre, die iedereen bespioneerde en iedereen bedroog).

Devos laat zijn fantasie de vrije loop: op prachtige wijze gebruikt hij oude kopergravures en doldwaze uitvindingen (vliegende fietsen, Aquamobil). Het wordt een zeer humoristisch verhaal voor de wat oudere lezers.

De reeks duurde voort totdat Hubuc en Devos in de gaten kregen dat ze niet samen, maar ieder apart zaten te werken. Devos gaat zich dan aan Steve Pops wijden.

In de 60er jaren treffen we in de kolommen van het blaadje 'Le Cible' herhaaldelijk informatie over wapens, opgetekend door Jacques Devos. In 1970 publiceert Devos in Spirou een klein

-kollage van Sebastepol + een kopergravure.

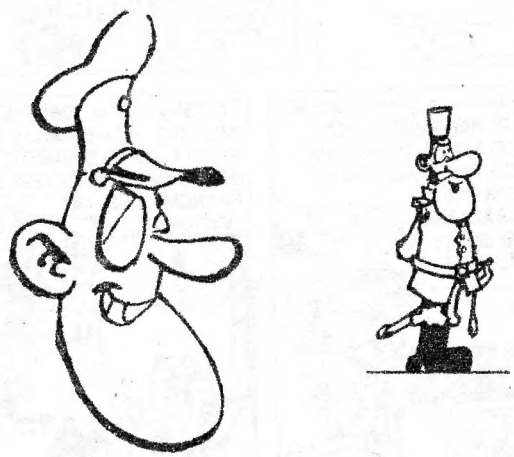

-Sebastopol. Heeft Peter de Smet inspiratie voor De Generaal bij Devos gezocht?

verhaaltje over vuurwapens, wat erg aan slaat. Dit is het begin van een ambitieus project van Devos; een totaaloverzicht van wapens in chronologische volgorde weergegeven, voorzien van allerlei ontdekkingen en veranderingen.

-Devos: Jaja, 'Vuurwapens in beeld', dat was erg moeilijk, vanwege de dokumentatie. Van elk wapen moest ik een illustratie of fotootje hebben. Jaáären van speurwerk was dat, maar goed, ik wilde het nou eenmaal 'ns doen, dus... Nu is het echt kompleet geworden.

Ik heb daarna nog een tweede feuilleton gemaakt over 'geheime en rare wapens', die nooit waren gebruikt. Daarvan komt ook nog een album uit.

Ik weet nog goed, dat ik van één wapen, een luchtafweergeschut, geen fotootje had. Van de rest wel, 3000 boeken had ik er voor gebruikt. Zoeken en zoeken, nergens te vinden. Eindelijk trof ik in een boekhandel in een boek een afbeelding ervan aan. Maar dat boek kostte 600 frank en in de bibliotheek hadden ze het niet. Om voor dat ene fotootje dat boek te moeten kopen, vond ik te gek (ik had er al zoveel aangeschaft). Ik heb het toen maar goed in me opgenomen en het thuis meteen uitgetekend.

Ik kijk zo 'ns rond in de kamer naar de wapens, waarop Devos verklaart dat er geen één van intact is. De dodelijke werking van wapens verafschuwt hij, hij interesseert zich louter voor hun mechaniek en het voorwerp op zich.

—Een ander onderwerp nu: SF. Voor Spirou maakte u een aantal korte, horrorachtige SF-verhaaltjes...

-Devos: Ja, op een dag kreeg ik zo maar een idee voor een SF-stripje. Dat is 'n heel andere sfeer, hé, en ik had zin om wat realistisch te maken, een hele verandering, omdat je altijd humoristisch hebt getekend. Altijd hetzelfde maken doet je niet goed, je moet af en toe eens wat anders doen.

—Welke stijl prefereert u?

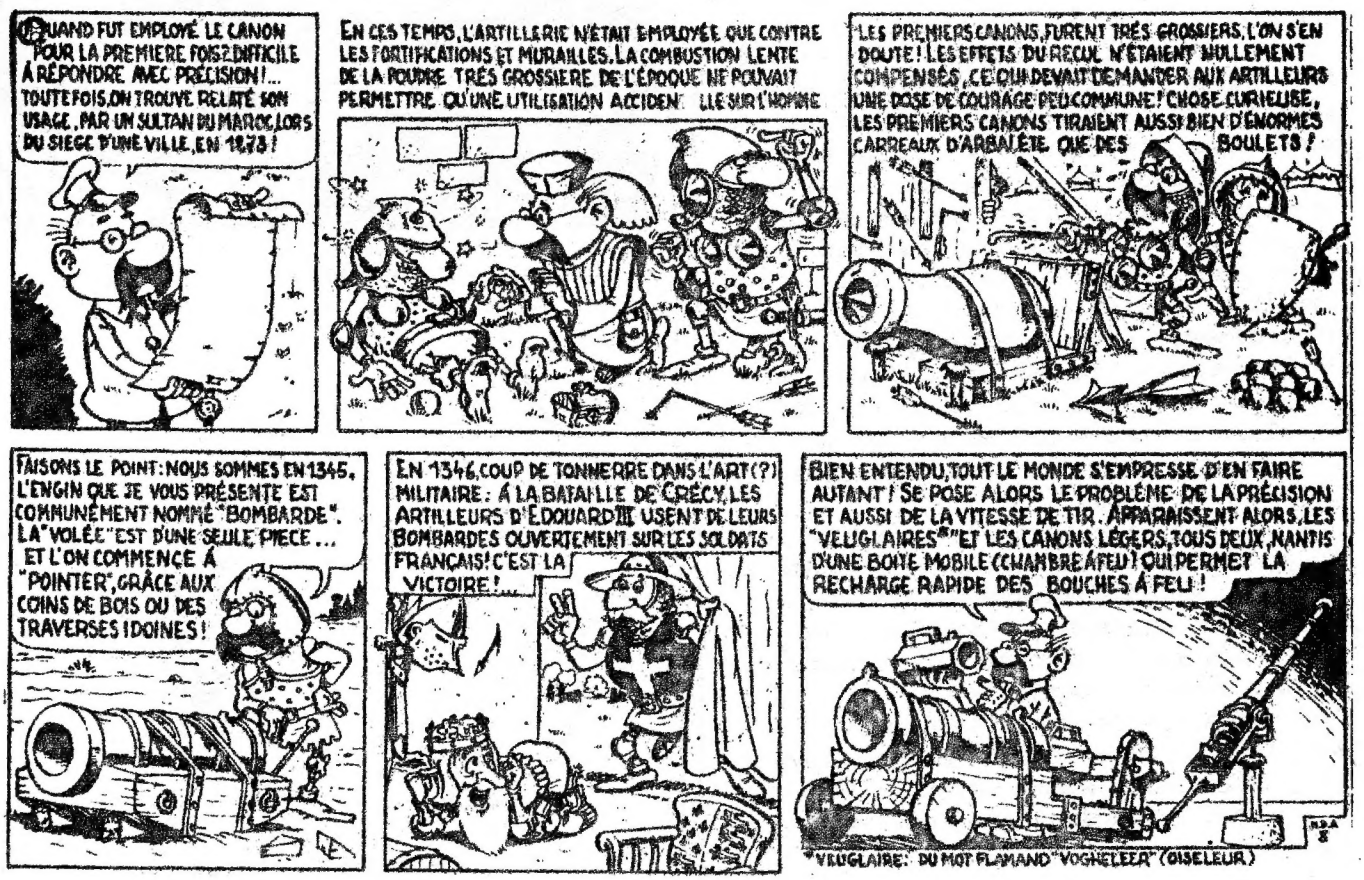
QUAND FUT EMPLOYÉ LE CANON POUR LA PREMIERE FOIS? DIFFICILE À RÉPONDRE AVEC PRÉCISION!... TOUTEFOIS, ON TROUVE RELATÉ SON USAGE, PAR UN SULTAN DU MAROC, LORS DU SIEGE D'UNE VILLE, EN 1273!
EN CES TEMPS, L'ARTILLERIE N'ÉTAIT EMPLOYÉE QUE CONTRE LES FORTIFICATIONS ET MURAILLES. LA COMBUSTION LENTE DE LA POUDRE TRÈS GROSSIERE DE L'ÉPOQUE NE POUVAIT PERMETTRE QU'UNE UTILISATION ACCIDENTELLE SUR L'HOMME
LES PREMIERS CANONS FURENT TRÈS GROSSIERS, L'ON S'EN DOUTE! LES EFFETS DU RECUL N'ÉTAIENT NULLEMENT COMPENSÉS, CE QUI DEVAIT DEMANDER AUX ARTILLEURS UNE DOSE DE COURAGE PEU COMMUNE! CHOSE CURIEUSE, LES PREMIERS CANONS TIRAIENT AUSSI BIEN D'ÉNORMES CARREAUX D'ARBALÈTE QUE DES BOULETS!
FAISONS LE POINT: NOUS SOMMES EN 1345, L'ENGIN QUE JE VOUS PRÉSENTE EST COMMUNÉMENT NOMMÉ "BOMBARDE". LA "VOLÉE" EST D'UNE SEULE PIECE... ET L'ON COMMENCE À "POINTER", GRÂCE AUX COINS DE BOIS OU DES TRAVERSES IDOINES!
EN 1346, COUP DE TONNERRE DANS L'ART (?) MILITAIRE: À LA BATAILLE DE CRÉCY, LES ARTILLEURS D'ÉDOUARD III USENT DE LEURS BOMBARDES OUVERTEMENT SUR LES SOLDATS FRANÇAIS! C'EST LA VICTOIRE!...
BIEN ENTENDU, TOUT LE MONDE S'EMPRESSE D'EN FAIRE AUTANT! SE POSE ALORS LE PROBLÈME DE LA PRÉCISION ET AUSSI DE LA VITESSE DE TIR. APPARAISSENT ALORS, LES "VEUGLAIRES" ET LES CANONS LÉGERS, TOUS DEUX, NANTIS D'UNE BOITE MOBILE (CHAMBRE À FEU) QUI PERMET LA RECHARGE RAPIDE DES BOUCHES À FEU!
"VEUGLAIRE": DU MOT FLAMAND "VOGHELEER" (OISELEUR)

-in zijn wapenfeuilleton kombineerde Devos (vooral in 't begin) humor en informatie. Het voornaamste was dat Devos hiermee de reeds lang verwaarloosde edukatieve waarde van Robbedoes opschroefde.

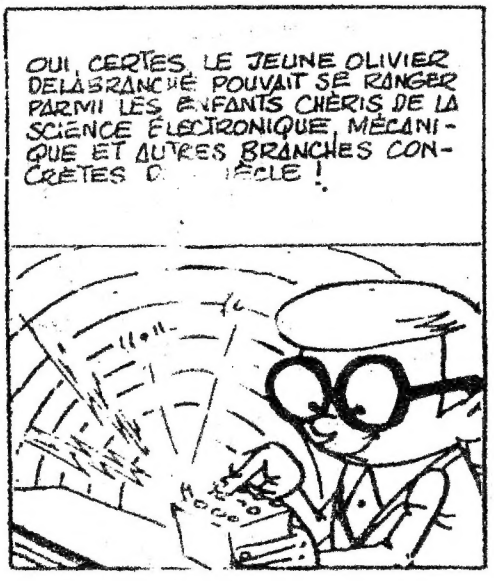
OUI, CERTES, LE JEUNE OLIVIER DELABRANCHE POUVAIT SE RANGER PARMI LES ENFANTS CHÉRIS DE LA SCIENCE ÉLECTRONIQUE, MÉCANIQUE ET AUTRES BRANCHES CONCRÈTES DU SIÈCLE !

-Geniale Olivier, vroeger(eerste verhaal) en nu.

-Devos: Och, alle twee. Humoristisch gaat sneller. Dat komt omdat het veel leuker is. Dat wil zeggen... als ik een verhaal maak om de lezers te amuseren, amuseer ik me zelf. Als ik strips maak, lach ik. Het lijkt gek, maar het is zo. Het realistische genre, is heel anders, daar werk ik gepassioneerd aan.

—Heeft u nog bepaalde toekomstplannen?
-Devos: Die maak ik niet. Gewoon maar verder gaan, hé? Ik loop echter wel al een hele tijd met een ideetje rond, en dat is over de slag bij Waterloo. In stripvorm. Precies, helemaal precies zoals het in werkelijkheid was. Maar al die uniformen, die wapens, daar gaat een hoop tijd in zitten; maar de meeste dokumentatie heb ik nou wel. Eerst nog 'n goed scénario maken. Misschien komt het nog wel eens uit, want op de dag dat je een strip hebt gevonden die het publiek bevalt, zegt de uitgever 'maak maar geen andere dingen, want dit loopt best, ga hier maar mee verder'. Zo is dat met Olivier het geval. Als het aan Dupuis en de lezers lag, dan hadden ze het liefst iedere week een verhaal van Geniale Olivier. Maar dat is te veel voor mij en ik wil bovendien ook wel 'ns wat anders. Van Olivier worden nu albums uitgegeven, dat is natuurlijk wel leuk. Voordat Dupuis albums uit gaat geven, wil hij zeker weten dat het verkoopt, want het is een groot risico. Er zijn zo'n 20 drukmachines voor nodig, en er zijn Guust, de Smurfen, Lucky Luke die 't allemaal goed doen. Het volgende Olivier-album zal daarom wel wat op zich laten wachten. Er is papierschaarste en nu is die tekenfilm van Peyo uit, dus hebben Peyo-albums voorrang. Maar je kunt nog wel Olivier-albums verwachten...

Jacques Devos, genie of malloot in zijn tweede jeugd. Stripkenners kiezen vaak zeker niet voor het eerste, omdat zij zich vastpinnen op de strip Geniale Olivier. Dit is inderdaad geen geniale strip, de humor is bizar, soms absurd,

À BORD, DEUX HUMANOÏDES SCRUTAIENT AVIDEMENT LES IMAGES TRANSMISES PAR LE VIDEO...
MODULE DE RECONNAISSANCE À VAISSEAU-MÈRE: TOUT VA BIEN À BORD!
BOTA, TROUVERONS-NOUS ENFIN UNE PLANÈTE AVEC UNE VIE ORGANISÉE?..
LES INDICES SONT FAVORABLES!
JE VAIS BRANCHER LE TÉLESCOPE, PEUT-ÊTRE DISCERNERONS NOUS DES DÉTAILS!?
PATIENCE, KATO, NOUS APPROCHONS!

-uit een SF-verhaal (2 pag) voor Vrij Vel in Robbedoes.

soms flauw, de tekeningen zijn echter een slap aftreksel van de stijl van anderen (Salverius, Hergé, Hubuc) en komt weinig overtuigend naar voren. Het geheel is wat clichématig, al zijn er uitzonderingen. Stripkenners die iets verder kijken dan hun Stripschrift en Robbedoes dik is, ontdekken dat Devos zijn ware vakmanschap toont in strips als Steve Pops (een virtuoze, duizelend makende aktie-strip vol bizarre 'gadjets' en kompleet maffe verhaalwendingen) en zijn science-fiction verhalen in oa Robbedoes Vrij Vel. Yzersterke plotjes, mooie zwart-wit tekeningen in een naïef aandoend realisme, dat ons enigszins aan Lambil's realisme (zie Stripbewust 11) doet denken. Alhoewel iedereen van mening is dat een vrijere lay-out en functionelere kamerainstelling de strip zouden verbeteren, zijn deze mengelingen van SF, horror, fantasy, legende, gegoten in een ballade-achtige vertelling, niet meer te verwaarlozen als men over de Robbedoes-strips spreekt.

Het 'Histoire des Armes du Feu' is eveneens een monument in de Belgische stripgeschiedenis en Devos ontvangt hiervoor nu eindelijk de erkenning die hij verdient. De reden van het kwaliteitsverschil tussen Geniale Olivier en de rest, is waarschijnlijk omdat Devos Olivier tekent om geld te verdienen en de andere dingen, omdat hij ze leuk vindt om te maken. De commerciële broodtekenaar en de persoonlijke artiest. Dat is Devos...

Dank aan Jacques Devos, die zich eind 1975 gewillig door ondergetekende liet uithoren.

dominic vd boogerd Domc

-proeftekening voor Devos' nieuwe projekt Waterloo.

L'ÉPÉE BLANCHE Dewos

HET IS ZOMER EN EEN JONGE MAN, PAS RIDDER GEWORDEN, RIJDT OVER 'T LAND...
WAT 'N HITTE! IN DIE OUDE KLOOSTERRUÏNE ZAL 'T WEL WAT KOELER ZIJN!
VERTALING: DUPUIS LETTERING: WIM SOHL
...DE KAPEL... 'T IS DROEVIG... WAT 'N VERWOESTING!
RUST IN VREDE, KOENE RIDDER, IK ZAL JE NAGEDACHTENIS NIET SCHENDEN.
?
JE GOUD, RIDDER. DAT IS ALLES WAAR EEN ARME MAN JE IN Z'N ELLENDE OM VRAAGT!
IK HERKEN JOU. JIJ BENT EEN TROUWELOOS EN EERLOOS RIDDER, DIE VAN DE ROOF LEEFT!
MIJN ZWAARD IS NIEUW EN BLANK, MAAR 'T ZAL ME VERDEDIGEN ALS JE 'N HAND NAAR ME UITSTEEKT!
AAAAH!!
GOED ZO MAKKER; ZO HOEF IK MIJN HANDEN NIET MET Z'N BLOED TE BESMEUREN...!

ZIJN ZWAARD IS MOOI EN VEEL WAARD. IK HEB VEEL ZIN HET TE HOUDEN!
NEE!
NEE, MAKKER, EEN BLANK ZWAARD IS DE EER, HET LEVEN, HET TWEEDE IK VAN EEN RIDDER!
BOVENDIEN ZOU 'T HERKUND KUNNEN WORDEN!
GEWELDIG IDEE VAN ONS OM HIER DIE SUKKEL MET Z'N GOUD OPTE WACHTEN!
PRECIES! MAAR GEEN GETREUZEL!
IN DE WEERGEKEERDE STILTE VERRAADT EEN ZACHT GELUID DE WANHOPIGE POGINGEN VAN DE STERVENDE OM OP TE STAAN...
GEVALLEN RIDDER, DIE RUST IN VREDE, WREEK MIJ OPDAT IK OOK IN VREDE KAN RUSTEN! IK VERTROUW JE NU MIJN BLANKE ZWAARD TOE!
HET LICHAAM ZIJGT LANGZAAM NEER HET LEVEN IS ERVAN GEWEKEN...
EH! WAT IS DAT VOOR RAAR GELUID?
OCH! ER STORT EEN OUDE MUUR IN!
ZE STOTEN DAN ZO'N KREET UIT, DAT ER ERVAANDAAN DE BOEREN VERSTIJVEN VAN SCHRIK EN AFSCHUW!
NA EEN POOS GAAN DE MOEDIGSTEN ONDER HEN, EVEN BANG ALS NIEUWSGIERIG, TOCH EENS KIJKEN...
ZE WORDEN NIET TELEURGESTELD... ER LIGT EEN MAN VERPLETTERD ALS EEN RIJPE VRUCHT ONDER DE LAARS V/E VERSTROOIDE WANDELAAR...
... DE ANDER IS AAN EEN BOOM GEREGEN DOOR EEN ZWAARD DAT DWARS DOOR DE STAM HEEN STEEKT...
MAAR BIJ HET ZIEN VAN DE MONSTERACHTIGE SPOREN DIE NAAR DE NABIJE RUINE LEIDEN, SLAAN ZE ALS HAZEN OP DE VLUCHT...
Fin

BIBLIOGRAFIE

JACQUES DEVOS

De naam achter het verhaal verwijst naar de schrijver of tekenaar. Het getal ervoor is het nummer van de Robbedoes waarin het verhaal in is verschenen.

KORTERE VERHAALTJES

1288-	Viktor Sebastopol, memoires van 'n	
1414	geheim agent	Hubuc
1318	Verhaal zonder woorden	Hubuc
1320	Whamoka	Salvé
1343	Verhaal zonder woorden	Hubuc
1354	Alcibiades	Ryssack-Jadoul
1354	St Pieter en het paasgeschenk	
1355-	Whamoka en Whikilowhat	Salvé
1566		
1368	Verhaal zonder woorden	
1372	Verhaaltje in twee dimensies	
1372	Djinn te water	Kiko
1392	De kerstboeven	Jijé
1395-	In het kielzog van de Argo-	
1412	nauten	Hubuc
1403	De tovertotem	Salvé
1408	Gapgeschiedenis	
1420	Boze bedoelingen	
1421	Oog om oog	
1431	Speurtocht in twee dimensies	
1444	De legende der woestijn	Salvé
1448	Thunderturks	Salvé
1455	Waterig verhaal	
1459	Spiegeleieren	
1548	Duivelsgeld	
1565	Onuitputtelijke dankbaarheid	
1565	Kosmisch paasverhaal	
1591	Een stuitend geval	
1596	Die bakken het bruin	
1601	De kerstvlucht	
1609	De schatgravers	
1615	Niets nieuws onder de zon	
1624	Langer dan het breed is	
1628	Hip wagentje	
1631	Dat wordt de eerste stap	
1646	Blik in de toekomst	Mitacq

1670	De deur naar de illusies
1683	Bruno, de motorduivel
1688	Balonnen, maar geen tekstballonnen
1690	Wens wat je wilt
1721	De stripmachine
1762	De doolhof van het verleden
1834	Vakantie
1844	Vrij vel
1849	Vrij vel
1870	Vrij vel
1886	Tempus fugit
1888	Vrij vel
1912	Vrij vel
1926	Promotie
1937	De vijandige planeet
1942	Raakpunt
1965	De armband en de steen
1975	Operatie Kamikaze
2001	De achillespees
2015	Als door de hemel gezonden

GENIALE OLIVIER

1627	Knappe Olivier- Niks makkelijker dan moeilijk
1632	KO- Geen reuk zonder water
1643	KO- De vlieger gaat niet op
1650	KO- Genoeg om uit te kiezen
1681	KO- -
1726	Geniale Olivier- -

1732 GO- Wie zoekt die smurft
1733 GO- -
1746 GO- Op batterijen
1771 GO- Geluk door 'n ongelukje
1775 GO- -
1778 GO- -
1788 GO- De robotbaby
1791 GO- -
1803 GO- -
1806 GO- Bomen over kerstbomen
1808 GO- -
1822 GO- -
1823 GO- -
1833 GO- -
1834 GO- -
1849 GO- -
1855 GO- -
1860 GO- -
1871 GO- -
1875 GO- De tiereliervogel
1875 GO- Alles met elektronen
1885 GO- De secessieoorlog
1889 GO- Dat spuit maar
1892 GO- Blauw bloed zet kwaad bloed
1899 GO- Slag en tegenslag
1906 GO- Ezelskoppen
1908 GO- Wie een kuil graaft...
1913 GO- Neem je in acht
1916 GO- Robot gevangen
1918 GO- Wie een kuil graaft...
1924 GO- Spreuken en gezegden
1926 GO- Wee aan zee
1948 GO- -
1950 GO- Verdere proeven gestaakt
1954 GO- Ontsnapper ontsnapt
1958 GO- Maak je niet druk
1961 GO- Eén kruis minder
1973 GO- -
1978 GO- Springt een gat in de lucht
1984 GO- Een haartje dat scheelt
1987 GO- De beeldmachine
1990 GO- -

1993 GO- -
1998 GO- -
2000 GO- Alles op z'n tijd
2003 GO- 4 Oliviers
2004 GO- -
2006 GO- -
2007 GO- Een hanger vol hartstocht
2013 GO- -
2016 GO- Rijdt een scheve schaats
2017 GO- Van 'n koude kerstmis thuis
2018 GO- -
2020 GO- -
2026 GO- -
2028 GO- Vox populi

BOEKUITGAVEN

1- De dolle school	1974
2- Het genie en zijn generatie	1975
3- Genie, vidi, vici	1976

door Wim Sohl mmv. John Spijker en Henk'tJong

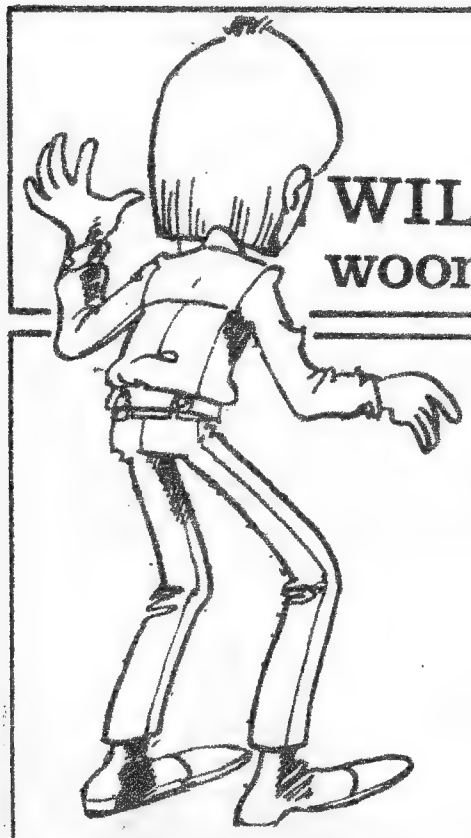

WILLEM PEPER woont in dordrecht

In het volgende artikeltje wil ik wat verder ingaan op de Dordtse tekenaar Henk 't Jong, aan de hand van een eind september afgenomen interview. Hij is de laatste tijd vooral bekend door zijn creatie Willem Peper in EPPO en vroeger met zijn Titus in PEP.

TITUS

Laten we eerst is wat teruggaan in de tijd om tenslotte bij Titus te belanden. Deze strip is ontsproten uit de brein van Lo Hartog van Banda en oorspronkelijk voor Thé Tjong Khing geschreven. Maar daar deze de strip té volwassen voor PEP tekende, heeft de strip enige tijd in de Oberon-kasten liggen rotten, totdat ene Henk 't Jong 'ns bij de PEP-gelederen om de hoek kwam kijken. Daar werd toen aan hem gevraagd of-ie eens een proefpagina voor Titus wilde maken. Na hierin toegestemd te hebben, heeft Henk Titus ontworpen, wat werd geaccepteerd.

Na enkele Titus-verhalen werd de serie echter stopgezet, daar er plannen kwamen om met PEP op te houden. Als een afwisseling op Titus was Henk ondertussen begonnen met de strip Rhodekijn en Zijderick. Deze strip was oorspronkelijk voor PEP bedoeld. Toen Henk echter nog druk bezig was het verhaal op het gevoelige tekenpapier vast te leggen, begon men bij PEP met het afdrukken van oude verhalen. Zodoende was er geen plaats meer voor Titus en Rhodekijn, wat weer tot gevolg had dat deze laatste naar Sjors verhuisde en Titus werd stopgezet.

WILLEM PEPER

Toen later het blad EPPO zeker was, kwam er daar de behoefte aan een nieuwe strip. Men deed een beroep op Henk en Adrie Middelkoop (mocht u 't nóg niet weten, deze laatste is een vrouw. Jaja). Oberon had ze dié vrijheid gegeven, dat ze een verhaal mochten maken wat ze zelf leuk vonden.

Er werd besloten een verhaal te maken over de hedendaagse jeugd in Nederland, die, hoe kan het anders, avonturen beleefden. Die avonturen moesten niet ál te ongeloofwaardig zijn. De hoofdfiguren moest je eigenlijk zo in Dordrecht (en elke andere willekeurige plaats natuurlijk) van de straat kunnen halen.

De woonplaats van Willem Peper en zijn kornuiten, Kildrecht, is trouwens een tweede Dordrecht. 't Dordrecht van de strip, dus... Mocht u nog 'ns in Dordrecht komen, dan zult u aardige overeenkomsten aantreffen. De naam Kildrecht komt trouwens van de Kil, een rivier bij Dordrecht, en het achterste gedeelte van het laatste deel van Dordrecht (of Mijdrecht, zo u wilt...)

Willem Peper is in zekere zin een reïncarnatie van Titus. Henk zegt hierover het volgende:

'Ja, volgens mij heeft elk hoofdfiguur wel iets van de tekenaar in zich. Mijn karakter ligt dus zowel in Titus als in Willem Peper. Als je aan het tekenen bent, dan merk je dat niet, maar als je de strip af hebt, zijn er altijd mensen die zeggen: 'Verrek, dat doe jij ook zo!'

De strip Willem Peper is specifiek bedoeld voor de gemiddelde EPPO-lezer, dus zo van 10 tot 15 jaar...

RHODEKYN EN ZYDERICK

We gaan nog even terug naar de strip Rhodekijn en Zijderick. Deze is een schepping van Adrie van Middelkoop. Deze Adrie had had laatste Titus-verhaal voor Henk ingekleurd. Hierdoor kwam ze in aanraking met de PEP-redaktie, waar ze in die tijd een dringende behoefte aan schrijvers hadden. Adrie heeft toen drie plotjes voor drie verschillende verhalen

gemaakt. Eén ervan, Rhodekijn, zag men daar in Haarlem wel zitten. Henk bood zich toen aan om het, als afwisseling op Titus te gaan tekenen. De gevolgen zijn bekend...

WERKWIJZE

Allereerst verzinnen Henk en Adrie een een plot, waarvan deze laatste een kort synopsis van twee pagina's maakt. Dit wordt dan naar de redaktie gestuurd, wat dan al of niet wordt goedgekeurd, soms met de nodige veranderingen. Daarna wordt het plotje uitgewerkt totdat het geschikt is voor een 44-paginaverhaal. Adrie werkt 't netjes uit, waarna Henk kan beginnen met het tekenen. Hij zet eerst alle pagina's in potlood, met de plaatsen van de balloons. Dan tekent-ie het op grootformaat, zet 't geheel in de inkt en stuurt 't naar Oberon. Daar aangekomen worden er fotokopiën van gemaakt, waarvan er één naar Henk en één naar Adrie gaat. In de balloons van de fotokopiën zet Adrie in poltood de bijbehorende teksten, die in de redaktiekeet ingeletterd worden, waarna het geheel naar de drukker gaat...

INVLOED

Die is natuurlijk overduidelijk. Mocht het u toch nog niet opgevallen zijn, Willem Peper wordt voornamelijk door de Hergé-school en ook wel enigszins door Blake en Mortimer beïnvloed.

Vroeger kwam zijn invloed vooral van Fred Julsing. Henk wist toen namelijk nog niet precies hoe hij een strip moest tekenen en is toen maar verder gegaan op de manier waarop hij indertijd zijn reclame- en illustratiewerk maakte.

Het tweede Titus-verhaal is een beetje op Kuifje gebaseerd. In het derde verhaal is de invloed weer vooral van Julsing en Jippes afkomstig. Maar deze stijl lag Henk dus duidelijk niet!

Voor Rhodekijn is Henk weer een beetje naar de Dupuis-school gaan kijken. Het bleef dus een beetje rommelen met verschillende stijlen, totdat-ie met Willem Peper begon. Hij heeft daarvoor met Martin Lodewijk (zie Spurt 2) overlegd en toen kwam Henk tot de ontdekking dat de afdeling van Hergé en co. het beste voor hem bleek te zijn...

DOKUMENTATIE

Dokumentatie in de vorm van foto's is bij Henk 't Jong een veel voorkomend verschijnsel. Vooral in zijn laatste verhaal 'De laatste Doge' zijn veel foto's van Venetië gebruikt, gemaakt tijdens de vakantie van Henk en Adrie aldaar. Ook de huizen in de strip komen aardig met die van Dordrecht overeen, in ieder geval, van wat ik er van gezien heb... Aan de achtergronden is trouwens meestal de nodige zorg besteed.

Mogen dan vele dingen vaak precies zijn uitgewerkt (door de kleur echter vallen vele kleine lijntjes weg...), op verschillende fronten kan Henk nog wel een nadere studie gebruiken. Hier doel ik dan voornamelijk op de handen en auto's. Vooral op dit laatste gebied is nog wel wat te verbeteren. Let u bv. 'ns op de Mercedes-taxi in het eerste Willem Peper verhaal, plaat 35, de wielen...

Toch is de strip Willem Peper niet meer weg te denken uit het hedendaagse EPPO-gebeuren. Willem Peper, een Nederlandse strip met een Belgische grondslag...

Ook Martin Lodewijk zit niet stil. Zijn nieuwste album is een bundeling van de eerste twee EPPO-verhalen, te weten 'Dossier Heksenkring' en 'Dossier Onder Water'. Het boek, dat in maart moet verschijnen, moet u beslist aanschaffen.

Ook de band waarin Martin speelt, genaamd Chickenfeed, is druk bezig met plaat-opnamen. De hoes wordt waarschijnlijk door Martin zelf getekend, maar hij probeert Franquin er zo gek voor te krijgen. Stimuleert de verkoop, volgens Martin.

Nog wat Lodewijk-nieuws. U had zich al afgevraagd waarom bij de eerste plaat van zijn derde EPPO-verhaal de eerste tekening exakt hetzelfde in als de cover voor 'Dossier Leeuwekuil'. Wij in ieder geval wel. Martin gaf ons het volgende commentaar: 'Nou kijk, zoals je waarschijnlijk wel gelezen hebt, wordt er gebruikt gemaakt van alle bekende dossiers. Daar zit dus ook dossier Leeuwekuil bij. Verder vond ik het wel een aardige grap, al was het alleen maar voor mezelf...'

Tot zover Martin Lodewijk. WS

stripmomenten

Het vrije stripblad 'De Vrije Balloen' draait nu al meer dan anderhalf jaar mee in ons stripwereldje. Een feit, dat niemand dwars zal zitten. Integendeel. En ze gaan door in 1977. Uw als altijd zeer snelle redaktie belde dan ook Jan van Haasteren eens op, om deze eens uit te horen over de plannen voor die men heeft voor het komende jaar. We kwamen het volgende te weten...

Het volgende nummer kunt u in maart in de winkels verwachten, als alles naar wens verloopt. Het nummer is natuurlijk weer van de bekende kwaliteit, maar men zal er geen opzienbarende nieuwe tekenaars in vinden.

In Angoulême ontmoette Jan de tekenaar Loro, die al eerder werk had afgeleverd. Hij gaf Jan weer wat van zijn werk mee, waarvan u zelf waarschijnlijk de resultaten binnenkort in DVB zult aantreffen.

Van Peter de Smet hoeven we het komende jaar weinig te verwachten. Deze jongen heeft 't zo beredruk met zijn overige werk, dat DVB bij hem een beetje op de achtergrond komt.

Wel is men bij DVB druk bezig om nieuw, jong talent te puchen. Volgens Jan loopt er nog een onnoemlijke hoeveelheid jong talent rond. Men onderhoudt dan ook kontakten met de Academie-jongens.

DVB verschijnt nog steeds in een oplage van 6000 exemplaren, wat nog steeds inhoud dat men zonder een financiële vergoeding voor de Vrije Balloen werkt.

Natuurlijk kan men altijd uw steun gebruiken. Een abonnement: f 11,20, giro 3464468 tnv Kobold Beeldverhalen, Hensbroek. JS

hopeloos

Toen ik Stripschrift 97 voor de eerste keer doorbladerde, was mij eerste gedachte: '...zouden ze 1978 nog halen?' Nu zal dát niet zo hard lopen, maar dit is wel een nieuw dieptepunt in de Stripschriftgeschiedenis. De lay-out is zeer slordig en ook de meeste artikelen zijn snel bij elkaar geschreven. Maar wat kunt u in dit nummer lezen?

Om te beginnen een artikeltje over de strip Trigië, gevolgd door een interview met Don Lawrence. Vervolgens Nader tot Kuifje, dit keer over verdwenen Kuifjes. Wat dit artikel betreft, zou ik me graag aan willen sluiten bij Matena in SS 73 '...er ligt nog zoveel zinloos werk op hem te wachten!'

Na 5 pagina's Pogo een aardig interview met de weduwe van Walt Kelly, Selby Kelly. Maar wat doet in vredesnaam die tekening van Jippes er tussendoor!?

Ook nog in dit nummer: La France, oh la la...Fume c'est du... door F. Hansen met een vieze, rode illustratie er dwars tussen door (plaatsgebrek?). Een artikeltje van Kees de Bree over underground en een slechte nieuwsrubriek maken ook dit nummer weer vol. Slechts de 5 Pogo pagina's zijn de moeite waard, maar geen f 3,25! WS

klassewerk

Ernst Pommerel heeft in de serie 'Achtergronden van het beeldverhaal', weer een nieuw boekwerkje uit doen komen. De titel van deze reeks kon hij mi beter veranderen in 'Achtergronden van Kuifje', of iets in die strekking.

Afijn, laten we maar niet zo mopperen, want het is een uitstekende uitgave. Het onderwerp is deze keer 'Er is geen eind aan Kuifje', een oude studie van Wim Noordhoek. Een prachtige uitgave, mede veroorzaakt door de off-setdruk. Een echt aanradertje. Te bestellen: f. 2, 15 giro 306045, Striprofiel te Wormerveer. JS

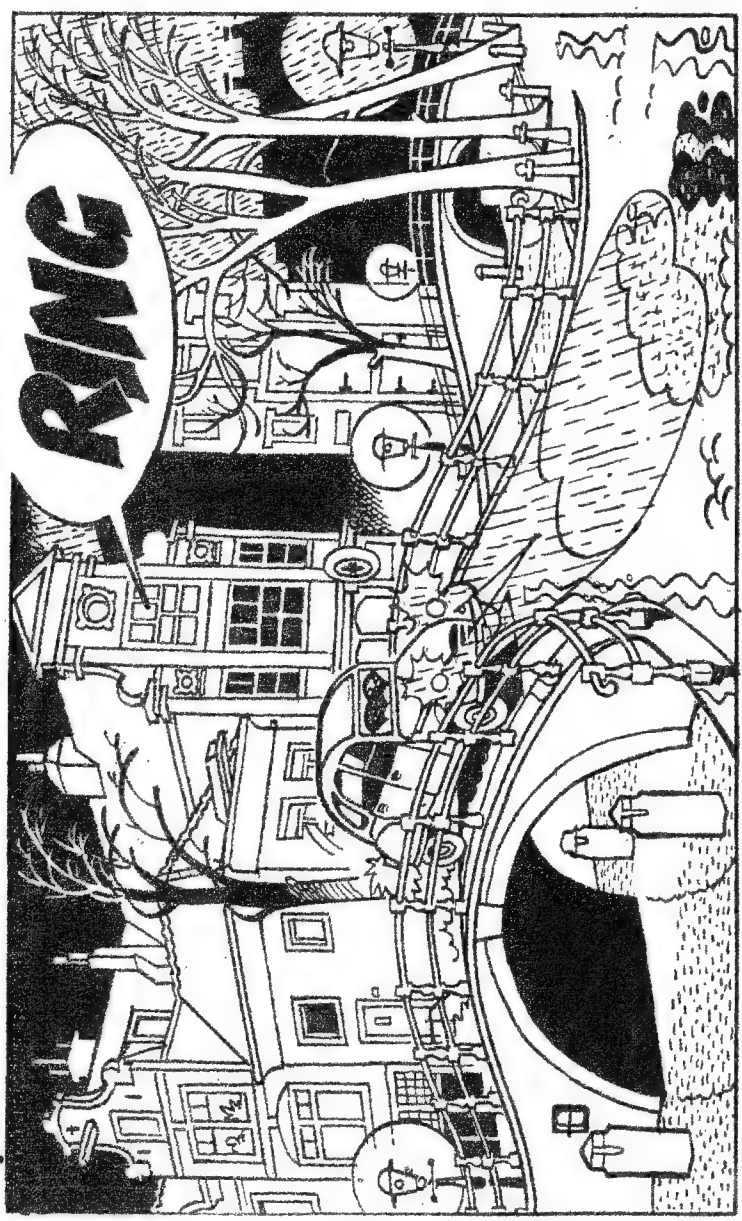

exclusief: FRANKA

Beste Spurt,
hierbij één strook (pag 2b = 3e strook) van het nieuwe verhaal, de entree van Franka in het verhaal, weel plezier ermee (?)
HENK

AARDIG NUMMER.....

Onlangs viel, na lang gewacht te hebben, de nieuwe Tante Leny Presenteert op de deurmat. Nummer 23 alweer... Een goed nummer, met natuurlijke de geheide favorieten Joost Swarte, Ever Meulen en Evert Gerards. Ook niet over het hoofd te zien is Kamagurka. Best een aardig nummer dus, f. 3,50 giro 2711926 tnv Leny Zwalve, directrice, Den Haag. WS

EINDE VAN TINUS TROTYL?

Jan van Haasteren over zijn EPPO-werk: 'Tja, de strip Tinus Trotyl is eigenlijk min of meer stopgezet. Het sloeg bij het grote publiek niet zo erg aan. Vreemd, dat ze me daar uit Haarlem niks van lieten weten.'

Om een goede, nieuwe strip te bedenken heeft Jan ggen tijd. Maar voor de fans: kijkt u af en toe eens in Jippo, waar Jan soms prachtig werk voor levert!

JS

AGENT IN MOOI KAFTJE

Ik zou dat zaakje wel willen opknappen...
Je gaat je toch weer niet hals over kop in een nieuw avontuur storten? Ik heb rust nodig!

KUIFJE IN ROTTERDAM

- Het is januari 1929 als er in de kinderbijlage van "Le Petit Vingtième" een strip verhaal van start gaat: "Tintin" getekend door ene Hergé. Wie er nu op terugkijkt wordt misschien weemoedig van de charme die dit oude tekenwerk uitstraalt, nuchter bekeken is het echter een teken technische rammelboel.....

door Dominic vd Boogerd

Sindsdien is er heel wat gebeurd; zoals iedereen onderhand wel weet groeide deze strip uit tot één van Europa's belangrijkste stripmeesterwerken. Kuifje dus...
Het is 1977 als de Rotterdamse Kunststichting ism de belangrijkste Kuifje-freaks een expositie organiseert over Kuifje van vroeger en nu, onder de titel 'Kuifje in Rotterdam'.
Ik had het genoegen de opening hiervan mee te maken op zaterdagmiddag 5 februari 1977.
Al direct op de Lijnbaan wordt de aandacht getrokken door een reusachtig doek met Kuifje, maar de tentoonstelling zelf blijkt helemáál prachtig te zijn. De organisatoren hebben duidelijk kosten nog moeite gespaard er iets van te maken. Fragmenten uit Kuifjealbums zijn levensgroot gereproduceerd op hout en uitgezaagd, natuurlijk beschilderd in orginele, prachtige kleuren. Het drie-dimensionale effect wordt bereikt door delen naar voren te halen ed. Reproducties uit 'De Blauwe Lotus' en 'De sigaren van de Farao' zijn een lust voor het oog. Belangrijke en minder belangrijke Kuifje-figuren staan op het linnen vereeuwigd, schilderijen van Johan van Oord(geïnspireerd door Kuifje), een wereldkaart waarop via lichtjes lokaties uit Kuifjealbums zijn terug te vinden etc etc etc.
Het is allemaal even mooi verzorgd.
Interessanter is echter het overzicht van de tot stand koming van een Kuifje-plaat, natuurlijk met gebruik van orginele tekeningen. Er is een video-opname te zien (20 min) van een interessant interview met Hergé (vrij recent) en ook dia's. Er is een leestafel met albums van Hergé, vitrines met Kuifje prullaria en wandborden over andere geestesproducten van Hergé. Te veel om op te noemen.
Jammer dat Hergé zelf niet aanwezig was.
Het loont de moeite om zelf de tentoonstelling eens te bezoeken (tot 15 maart in het Lijnbaancentrum, Lijnbaan 165, Rotterdam).
De toegang is gratis.
Hierbij moet je niet vergeten de 4 boekjes te kopen, die Har Brok, Joost Swarte en Ernst Pommerel ism de Rotterdamse Kunststichting hebben uitgegeven, ter gelegenheid van deze tentoonstelling. De boekjes zijn uitgevoerd als, ja, ruiken zelfs naar de oude Kuifjealbums en handelen respectievelijk over de Kuifje-personages, de achtergronden van de Kuifjealbums, andere geestesproducten van Hergé en de Hergéschool. Allemaal keurig verzorgde boekjes in prachtige Joost Swarte kaften à f. 1,75 (of f. 6,-- per 4).
Net als de TLP-tentoonstelling is ook deze expositie van de Rotterdamse Kunststichting (die toch al zo weinig subsidie krijgt en voornamelijk op de gemeentekas draait) zéér geslaagd te noemen. Niet alles is 'Stripschap', zoals je ziet. Veel lof dus voor Har Brok, Joost Swarte en Ernst Pommerel.

ARCHIBALD HADDOCK

RICHARD

UITGEVERIJ EN ANTIQUARIAAT

EEN ZEER UITGEBREIDE KOLLECTIE ANTIQUARISCHE STRIPS

BOVENDIEN ALLE BINNEN- EN BUITENLANDSE STRIPS

WIJ GEVEN DE HOOGSTE PRIJZEN VOOR UW OUDE STRIPS

10% korting op alle strips

ROMBOUT HOGERBEETSSTRAAT 78 AMSTERDAM

TELEFOON 020-842923

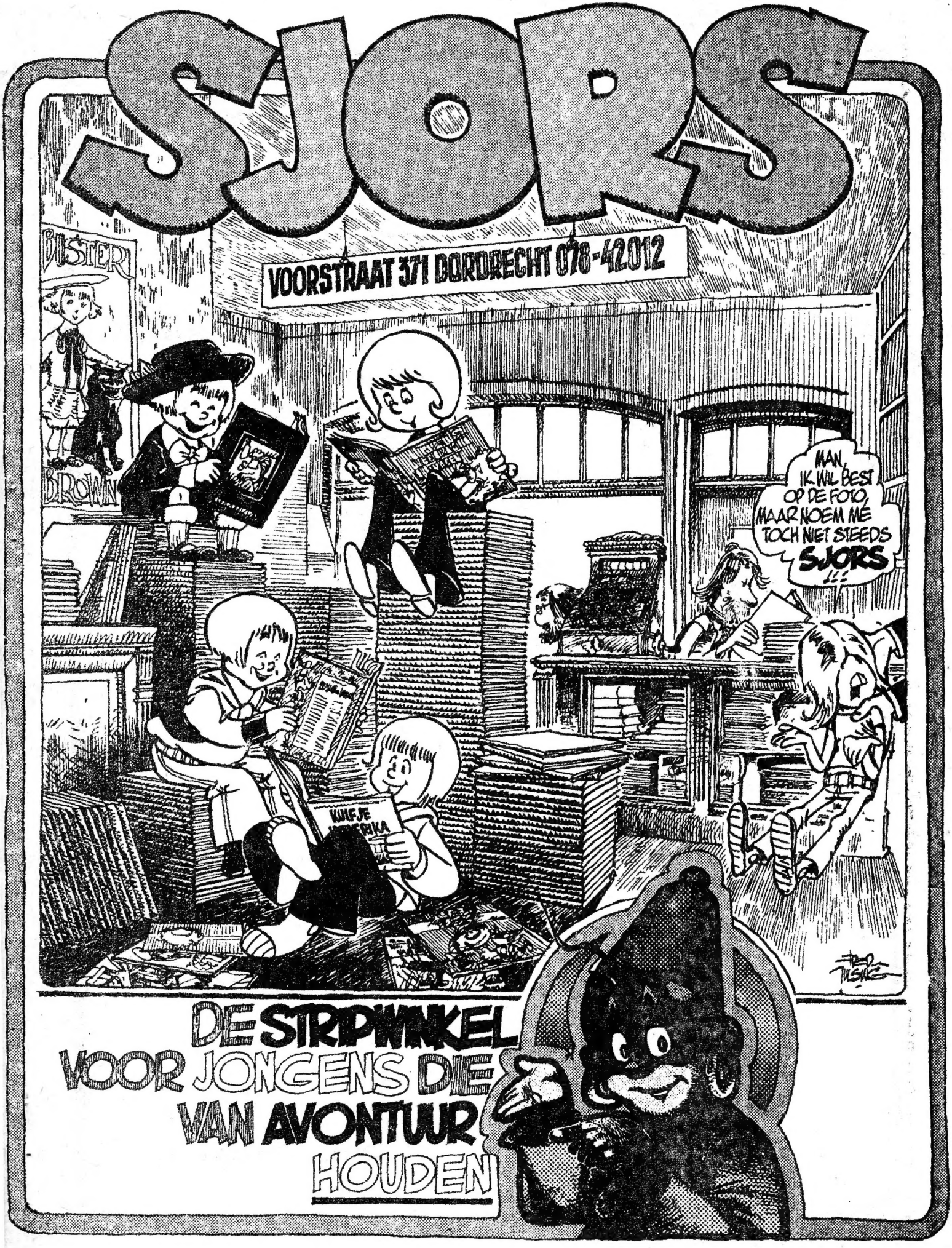
SJORS
VOORSTRAAT 371 DORDRECHT 078-42012
BUSTER
BROWN
MAN, IK WIL BEST OP DE FOTO, MAAR NOEM ME TOCH NIET STEEDS SJORS !!!
DE STRIPWINKEL VOOR JONGENS DIE VAN AVONTUUR HOUDEN

(advertentie)

WOUT'S

ook voor uw

Stripantiquariaat

oostenburgergracht 69 a'dam

tel. 020-224680

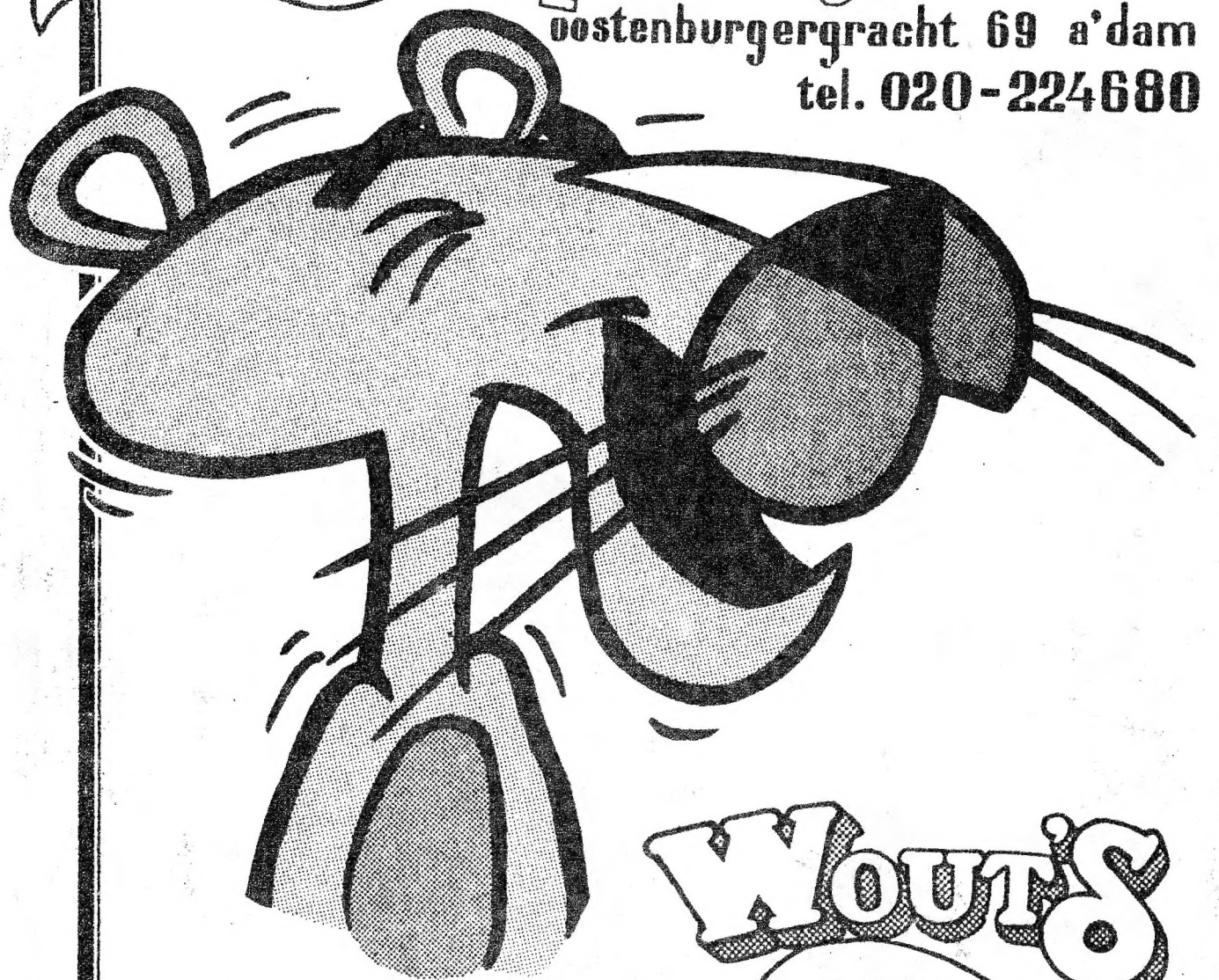

WOUT'S

Ruilboekenbeurs

van woustraat 126 a'dam

tel. 020-792116

© Striprofiel 1976.

ZWANENBURG

door Daan Jippes